

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5876/2020
11.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА, ..., чији је пуномоћник Андреј Јанковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Илић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5754/2018 од 19.11.2019. године, у седници одржаној 11.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5754/2018 од 19.11.2019. године, тако што се одбија жалба туженог и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П 16601/17 од 16.03.2018. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 16601/17 од 16.03.2018. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу плати 98.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу који обрачунава Народна банка Србије на дан исплате, са каматом по стопи коју одређује Европска централна банка почев од 01.01.2008. године па до 25.12.2012. године, а од 26.12.2012. године па до исплате по Закону о затезној камати. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 403.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5754/2018 од 19.11.2019. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу плати 98.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу који обрачунава Народна банка Србије на дан исплате, са каматом по стопи коју одређује Европска централна банка почев од 01.01.2008. године па до 25.12.2012. године, а од 26.12.2012. године па до исплате по Закону о затезној камати. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 202.500,00 динара. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка од 384.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном након одржане расправе пред другостепеним судом, Компанија „ВВ“ д.о.о. основала је 2002. године фирму „ВВ“ у Србији (као ћерку матичне фирме „ГГ“), да је тужилац основан од стране фирме „ГГ“ из ..., да је у периоду 2005/2006 директор фирме „ВВ“ био ДД. Предузеће „ВВ“ је имало магацински простор од 4.000 м² у ком простору се налазила не само роба власништво ове фирме, већ и роба која је била под царинским надзором, најчешће страних правних лица, па и роба власништво тужиоца. Предузеће „ВВ“ је са тужиоцем, чији је представник био ЋЋ, било у пословном односу, често су од њих купвали робу. Између директора фирме „ВВ“, представника тужиоца и туженог, који се бавио продајом магнетних медија, постигнут је договор да се тужени радно ангажује у предузећу „ВВ“ и да својим пословним ангажманом побољша резултате рада овог правног лица, па је тужени у том циљу са предузећем „ВВ“ закључио уговор о раду 2005/2006 године. Тужени је поставио услов да му се исплати 150.000 евра као зајам за куповину стана, па је између тужиоца и туженог закључен 11.07.2005. године Уговор о сарадњи и обављању менаџерских послова у име и за рачун тужиоца са циљем остваривања прихода и добити тужиоца. Чланом 3. и 4. уговора констатовано је да ће кроз постављену сарадњу и активности туженог износ основне добити у периоду од 01.08.2005. до 31.07.2006. године износити 700.000 евра, а да ће тужилац у намери остваривања успешне пословне сарадње другој уговорној страни, овде туженом ставити на располагање на име зајма 150.000 евра у циљу финансирања куповине стана најкасније до 31.12.2005. године, за који износ ће тужени потписати признаницу. Уколико остварена добит буде једнака или већа од износа наведеног у члану 3. уговора тужени нема обавезу повраћаја износа зајма, а у истом члану је констатовано да туженом такође припада и 5% учешћа у бруто оствареној добити која ће се обрачунавати месечно од стране тужиоца кроз свеукупне заједничке пословне активности. У члану 5. уговора је наведено да уколико је износ остварене добити нижи од износа исказаног у члану 3. уговора, уговорне стране су сагласне да се врши обрачун међусобних реализација, у ком случају тужени има обавезу повраћаја зајма у проценту у коме је остварена добит мања од износа исказаног у члану 3. уговора, а повраћај зајма ће вршити из учешћа у оствареној добити описаног у ставу 3. члана 4.

Тужилац и тужени су 28.12.2006. године закључили споразум и чланом 1. споразума констатовали да је тужилац исплатио туженом 98.000 евра у току 2006. године, на име зајма по основу Уговора о обављању менаџерских послова, а да тужени признаје да је примио наведени износ, чланом 2. споразума тужени се обавезао да

наведени износ врати закључно са 31.12.2007. године, кроз остварену нето добит из разних пословних активности, кроз различите пословне сегменте, а чланом 4. да преостали износ зајма доспева на наплату 01.01.2008. године, уколико се странке другачије не договоре и о томе не сачине посебна документа. Споразум је својеручно потписан од стране туженог и представника тужиоца ЋЋ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев закључивши да је тужени на основу споразума од 28.12.2006. године у обавези да тужиоцу плати 98.000 евра, с обзиром да наведени споразум не представља фиктивни правни посао, већ су парничне странке овим споразумом регулисале своје међусобне односе, будући да тужени није доказао који се то други правни посао прикрива наведеним споразумом, као симулованим правним послом. Првостепени суд је оценио да не би ни дошло до потписивања споразума из децембра 2008. године (којим је регулисано питање враћања зајма) да тужилац није исплатио туженом утужени износ па како је наведеним споразумом тужени, не спорећи свој потпис на споразуму, признао висину дуга према тужиоцу на име зајма, као и да ће исти вратити до 31.12.2007. године а што није учинио, то је тужени сходно члану 557. и 562. став 1. ЗОО у обавези да тужиоцу исплати утужени износ.

После расправе одржане пред другостепеним судом у смислу члана 383. став 4. ЗПП, ради правилног утврђивања чињеничног стања, на којој је поновљено извођење доказа читањем свих писмена у списима и записника са расправа пред првостепеним судом, те исказа сведока и странака саслушаних пред другостепеним судом, другостепени суд је ценећи садржину споразума од 28.12.2006. године у склопу садржине уговора о сарадњи и обављању менаџерских послова (који је означен као основ за исплату) и члана 5. овог уговора (којим је предвиђено да се међусобна реализација врши према висини остварене добити), те чињеницу да тужилац није доставио доказ о исплати 150.000 евра нити је доказао да је износ од 98.000 евра обрачунат сходно члану 5. наведеног уговора, закључио да чињеница да је тужени потписао споразум од 28.12.2006. године (у коме је констатовано да је тужилац исплатио туженом на име зајма 98.000 евра у току 2006. године и да је тужени примио наведени износ) у склопу изведених доказа и исказа туженог, коме је поклонио веру да му новац из споразума никада није исплаћен, не води закључку да постоји обавеза туженог на повраћај наведеног износа, због чега је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Међутим, овакво становиште другостепеног суда се заснива на погрешној примени материјалног права, због чега је побијана одлука преиначена.

Одредбом члана 557. ЗОО, прописано је да се уговором о зајму, зајмодавац обавезује да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. Сагласно наведеном, да би уговор о зајму настао потребно је да се странке сагласе о његовим битним елементима, а то се пре свега односи на сам предмет зајма и време његовог трајања.

По оцени Врховног касационог суда правилно је првостепени суд закључио да су странке споразумом од 28.12.2006. године регулисале своје међусобне односе након

седамнаест месеци пословне сарадње, те да у конкретном случају наведени споразум не представља фиктивни правни посао, будући да тужени није доказао који се то други правни посао прикрива споразумом од 28.12.2006. године, као симулованим правним послом, а чија би се правна ваљаност утврђивала према правилима која важе за тај други посао. У току поступка утврђено је да је између тужиоца и туженог 11.07.2005. године закључен Уговор о сарадњи и обављању менаџерских послова у име и за рачун тужиоца са циљем остваривања прихода и добити тужиоца, да је уговорено да ће кроз постављену сарадњу и активности туженог износ основне добити у периоду од 01.08.2005. године до 31.07.2006. године износити 700.000 евра, те да ће тужилац ставити туженом на располагање на име зајма 150.000 евра у циљу финансирања куповине стана, као и да су уговором регулисани међусобни односи и начин враћања зајма. Како је остварена добит била нижа од уговорене, а уговором предвиђена обавеза враћања зајма, то су тужилац и тужени 28.12.2006. године закључили споразум којим су констатовали да је тужилац исплатио туженом 98.000 евра у току 2006. године на име зајма, да тужени признаје да је примио наведени износ и да се обавезује да наведени износ врати закључно са 31.12.2007. године, те да преостали износ зајма доспева на наплату 01.01.2008. године, а који споразум је својеручно потписан од стране туженог и представника тужиоца ЂЂ. У конкретном случају, наведеним споразумом 28.12.2006. године парничне странке су регулисале своје међусобне односе након седамнаест месеци пословне сарадње и исти не представља основ по коме је извршена исплата зајма, већ је зајам исплаћен након закључења Уговора о сарадњи и обављању менаџерских послова (а што је и констатовано у наведеном споразуму да је током 2006. године тужилац туженом исплатио новац на име зајма), те да је споразум закључен управо у циљу испуњења обавеза предвиђених чланом 5. наведеног уговора (којим је предвиђено да уколико је износ остварене добити нижи од износа исказаног у члану 3. уговора, уговорне стране су сагласне да се врши обрачун међусобних реализација, у ком случају тужени има обавезу повраћаја зајма у проценту у коме је остварена добит мања од износа исказаног у члану 3. уговора). Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак првостепеног суда да је наведеним споразумом тужени признао висину дуга према тужиоцу на име зајма, као и да ће исти вратити до 31.12.2007. године, а што није учинио. Стога је правилно одлучио првостепени суд када је обавезао туженог да тужиоцу плати 98.000 евра у динарској противвредности, са припадајућом каматом, на име исплаћеног зајма и у висини коју је признао споразумом од 26.12.2006. године, а у смислу одредбе члана 557. и 562. Закона о облигационим односима.

Имајући у виду наведено, овај суд је имао у виду и чињеницу да је понашање туженог сагледано у целини такво да говори у прилог закључка да се није понашао у складу са начелом - пажња доброг привредника. Наиме, сачињавање споразума који је према наводима туженог (коме је другостепени суд поклатио веру) било последица постојања пријатељских односа са ЂЂ и ДД те да му је речено да ће то да послужи за правдање код инвеститора није прихватљив разлог, јер је реч о лицу које се бавило продајом магнетних медија, дакле лицу које је упућено у пословање на тржишту, и који је да се понашао као добар привредник требало да закључи да споразум којим признаје према тужиоцу дуг од 98.000 евра није уобичајен за пословну сарадњу привредних субјеката (у конкретном случају тужиоца и наводног инвеститора), а посебно није уобичајено да тужени (који је од стране тужиоца ангажован да у име и за рачун тужиоца обавља менаџерске послове са циљем остваривања прихода и добити тужиоца) признањем да има дуговања према тужиоцу правда некакве тужиоцеве

односе код инвеститора, те стога такво понашање туженог не може да ужива правну заштиту.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета на основу чланова 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку.

Са изнетих разлога Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Одлуку у ставу другом изреке, Врховни касациони суд је донео на основу члана 154. Закона о парничном поступку. Подношење одговора на ревизију не представља нужну радњу у парници, па тужени отуда нема право на накнаду трошкова насталих по овом основу.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић